

perukassa saattaa antaa suojaa vähän korkeammallekin hintatasoerolle Manner-Euroopan ja Suomen välillä.

Aiheuttaako hintatason lasku painetta vähittäismyyntimonopolin purkamiseen?

– Ei. Kotimaan hintatasolla säädellessään tuonnin houkuttelevuutta. Monopoli taas on jakelukanava, tapa rajoittaa alkoholin tarjontaa, eikä sen järkevyys riipu juomien hintatasa-

Entä ns. itäviina?

– Suomi on unionin rajamaana todella pahassa asemassa suhteessa niihin naapureihinsa, joissa hintataso on erittäin matala. Olisi paitsi Suomen myös unionin etujen mukaista, että kolmansista maista tulevaa halpatuontia voitaisiin tiukemmin rajoittaa. Myös tästä käydään neuvotteluja ja erilaisia toimia on valmisteilla.

ALKOHOLITUTKIMUKSEN ASEMA VAHVISTUU

Alko halusi luopua tutkimuksen ja valistuksen rahhoittamisesta, ja näinpä ne siirtyvät ensi vuonna STM:n hallinnonalalle. Oliko tämä hyvä ratkaisu?

– Alkoholitutkimus on niin lähellä sitä tutkimuslaitosver-

Kuva: Kalervo Koski

kostoa, joka STM:llä on, että alkoholitutkimuksen sijoittuminen tähän kenttään on omiaan tukemaan alkoholitutkimuksen omaa asemaa. Tämä yhteistyö saattaa osoittautua varsin hedelmälliseksi lähitulevaisuudessa, jos ja kun alkoholin kulutus ja alkoholiin liittyvät sosiaaliset ongelmat kasvavat.

Onko alkoholitutkimus syytä säilyttää edelleen erityisenä tutkimuksena vai onko alkoholi liian kapea pohja kokonaiselle tutkimuslohkolle?

– Alkoholitutkimuksella on Suomessa pitkä perinne, enkä näe syytä, etteikö se voisi edelleen sellaisena jatkua. Ja minusta on todella niin päin, että alkoholitutkimuksen punoutuminen takäläiseen tutkimuslaitosverkostoon pikemmin vahvistaa kuin heikentää sen identiteettiä. Alkoholitutkijoiden joukko on niin vahva ja hyvä, että sen vaikutus muuhun verkostoon päin tulee olemaan vähintään yhtä suuri kuin toisin päin.

MATTI VIRTANEN

NORJA JAKAA VINMONOPOLETIN

Norja on päättänyt jakaa alkoholiyhtiönsä kahtia ensi vuoden alusta lukien (Vinmonopoletin tiedote 2/10). Jako tar-

koittaa, että ainoastaan vähittäismyynti säilyy jatkossa monopolina. Se irrotetaan omaksi yhtiökseen ja jatkaa vanhalla

nimellä A/S Vinmonopolet. Muut osat – tuotanto ja tukkumyynti – yhtiöitetään ja siirretään valtion yrityksinä kilpai-

litalouteen Arcus AS -nimisen holding-yhtiön alaisuuteen.

EFTA:n valvontaelin (ESA) vaati Norjan (kuten Suomenkin) alkoholimonopolin mittaavaa sopeuttamista kesäkuussa 1994. Ensinnorja lähetti syksyllä jyrkän vastakirjeen, jossa se sanoi pitävänsä kiinni järjestelmästään. Joulukuun 30. päivänä 1994 ESA pani kovan

kovaa vastaan: se vaati tuonti-, vienti- ja tukkumyyntimonopoleja purettavaksi sekä tuotantomonopolin organisatorista erottamista vähittäismyyntimonopolista. Norjalle jäi kaksi vaihtoehtoa: joka taipua tai antaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi. Viime keväänä Norja ilmoitti taipuvansa.

Nyt tehty päätös merkitsee sitä, että Norjan järjestelmästä tulee ensi vuoden alussa lähes identtinen Ruotsin kanssa.

Suomessa vähittäismyyntimonopoli on edelleen samassa Alko-Yhtiöt-konsernissa kuin kilpailutaloudessa oleva tuotantoyhtiökin.

AJANKOHTAISTA ALKOHOLIHALLINNOSTA

LUPAHALLINNON MUUTOKSET

Uuden alkoholilain tultua voimaan 1.1.1995 siirtyivät Alko-Yhtiöiden viranomaistehtävät Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen (STTV). Alkon alkoholihallinto-osaston (alkoholin vähittäismyynti- ja anniskeluasiat) henkilöstö siirtyi STTV:hen, tosin alkoholihallintotehtäviä suorittavien määrä väheni puoleen.

Alko lopetti anniskelulupahakemusten käsittelyn viime vuoden syksyllä niin, että viimeistään lokakuun alussa tulleet ratkaisukelpoiset hakemukset käsiteltiin vielä Alkossa. Vuoden alussa taas moni yritys, joka oli saanut Alkolta kielteisen päätöksen, haki STTV:ltä uudestaan lupaa. Tämä aiheutti pahimmillaan 600 hakemuksen ruuhkan. Myöntämisnormien valmistuttua kuluvan vuoden elokuussa sumaa on alettu purkaa.

Olenneisin muutos lupahal-

linnossa tapahtui entisissä keskiolutluvuissa, nykyisten enintään 4,7-prosenttisten käymisteitse valmistettujen juomien (oluen lisäksi viinit ja siideri) luvissa. Lupien myöntäminen siirtyi lääninhallituksille, joilla ei ollut kokemusta lupien myöntämisestä. Aiemmin luvat myönsivät Alkon myymäläpäälliköt alkoholihallinto-osaston ohjauksessa. STTV on ohjannut ja kouluttanut lääninhallitusten henkilöstöä.

Aiemmin lupien myöntäminen kioskeihin oli kielletty, nyt uusi laki mahdollisti tämän. Samoin huoltoasemat ovat saaneet entistä enemmän 4,7-prosenttisten juomien anniskelulupia. Uutena lupatyypinä tulivat alle 13 prosentin tilaviiniin vähittäismyyntiluvat, jotka antavat viinitiloille mahdollisuuden myydä omaa viiniään suoraan kuluttajille.

Vähittäismyyntimonopolin kannalta periaatteellisesti merkittävä poikkeus tehtiin monopoliin, kun sallittiin tila-

viinien vähittäismyynti. STTV hyväksyy Alkon myymälähuoneistot.

VALVONTA

Lupien myöntäminen on vienyt lääninhallitusten ajan. Lääninhallituksissa asioita hoitaa noin 30 henkilöä. Läänintarkastajille siirtyi myös ravintoloiden valvonta Alkon myymäläpäälliköiltä. Vajaat 200 myymäläpäällikköä hoiti valvonnan sivutoimenaan. Näistä syistä ravintoloiden valvonta heikkeni olennaisesti. Lääninhallitukset eivät ole ehtineet suorittaa systemaattista valvontaa. Vasta muutama lääninhallitus on saanut tarkastustoiminnan alkuun. Syynä on ollut luparuuhka, resurssien, koulutuksen ja pelisääntöjen puute. Tarkastukset ovat yleensä kohdistuneet ravintoloihin, joista on tullut valituksia.

Lääninhallitukset suorittivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla vähittäismyyntissä 41 valvontatoimenpidettä (ei yhtään